

Ishaja vsak dan razen nedelje in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

Uredništvo in upravljalni prostor: 2657 So. Lawndale av.
Office of publication: 2657 So. Lawndale av.
Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XIII. Cena lista je \$4.00. Entered as second-class matter January 23, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.
Chicago, Ill., petek, 25. junija (June 25th) 1920. Subscription \$4.00 Yearly. STEV.—NUMBER 149.
Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

PROFITARJI SO IZ-RABILI POLOŽAJ NA ŽELEZNICAH.

PODRAŽILI SO PREMAG IN ZAHTEVAJO ZANJ PRAVE ODERUŠKE CENE.

Rudarji pa počivajo, ker ne dobe voz, in trpe zaradi draginje.

Washington, D. C. — Profitarji so izbrali stavko kolodvorskih uslužbencev za podražitev mehkega premaga. Med tem ko rudarji počivajo, ker ne morejo dobiti železniških voz, in trpe silno zaradi draginje, ker ni zanje zaslužka, pa profitarji navtajo cene premaga navzgor.

Justični departament je prejel pritožbo o profitarstvu s premagom iz raznih krajev Združenih držav, na kar je izjavil, da se ne bo sedem do enajst dolarjev za tono mehkega premaga ne dajo zagovarjati.

Profitarji se seveda ne brigajo za take opomine, ampak pravijo, da imajo pravico nagnati cene premaga navzgor, ker je produkcija premaga omejena. Tako sodijo profitarji o navtjanju cen, in tako bodo sodili, dokler bodo obsojani le z besedami in ne bodo poslani na oddih saj za par mesecev za omrežena okna.

Velebizniško časopisje nima prav nobene grajalne besede za taka profitarstva početja. Nekateri šokavzarji celo zagovarjajo tako početje, češ, da se cene blaga na trgu uravnajo po priljubljenosti blaga na trgu in po zahtevi blaga na trgu. Ta modrost jim seveda služi za pokrivanje vsake profitarstvene grdnice, nikdar pa ne njo ne spominjajo, kadar je preveč blaga na trgu in zahteva po blagu je zelo majhna.

Če delavci ne bi profitarji uganjali očitalo svoje oderuštvo in se pri tem odvajali, se norčujo iz ameriškega ljudstva; tedaj si morajo priboriti politično moč, tako da se beseda njih zastopnikov v postavodajnih zbornicah toliko velja, da bodo sprejete take postave, ki res odpravijo profitarstvo. To politične moči si pa delavci ne bodo priborili, dokler bodo glasovali za kandidata, ki jih njim priporočajo profesionalni političarji starih strank.

Delavci zdramite se! Na prvi tork v novembru se odloči na volišu, če bodo profitarji še lahko hodili nekaznovani in kot spoštovalni državljani okoli, ali bodo pa oblekli jetniški jopič, ako se ne odvadijo profitarstva. Delavstvo ima torej sredstvo, da spravi profitarje za omrežena okna, in to sredstvo je volilni listek. Ako se delavstvo v jeseni ne bo poslužilo tega sredstva za odpravo profitarstva, tedaj je samo zakrivilo, če ga gulijo profitarji.

V Združenih državah štejejo člani strokovnih organizacij, ki so osredotočene v "Ameriški delavski federaciji," nad štiri milijone članov. In če ti člani solidarno nastopijo na volišu, glasujejo za svoje kandidate, je prav zanesljivo odklenalo profitarjem. Kaj bo storilo strokovno organizirano delavstvo? Ali bo glasovalo za odpravo draginje, ali za profitarje?

DNO VODNJAKA JE ZGINILO.

Petersburg, Ind. — Dode Smith je debelo zija, ko je pronašel, da se je njegov vodnjak nenadoma posušil. Poklical je brata George in John Watsona, njegova soseda, da se posvetujejo, kaj je storiti. Ko so prišli za železno cev, so jo izruvali brez vsakega napora. Zdal se je bolj debelo gledali in si niso znali tolmačiti uganke, prost katero so stali. Še bolj so pa ostrmeli, ko je prišel iz globine glas: "Kaj pa počenjate tamle?" Nekaj časa so gledali drug drugega, na kar se jim je odvezal jezik in so se pričeli pogovarjati z neznancem, ki je govoril iz globine. Kmalu so spoznali, da rudarji delajo hodnik za nov rudnik pod vodnjakom in uganke je bila rešena.

OGRSKI RABLJI, KATERE JE UDARIL DELAVSKI BOJ, KOT, SE OTEPLJEJO.

Dunaj, 24. jun. — Ogrska, monarchistična vlada, se se zviža pod udarcem mednarodnega delavskega bojkota, dolgi avstrijske socialiste, da so oni krivi bojkota in se hoče "maščevati" s tem, da je prepovedala potovanje v Avstrijo. To ne bo nič pomagalo. Ogrska je od avstrijske, čehoslovaške, jugoslovanske in rumunske strani kakor zapечатena.

KONVENCIJA DELAVSKE STRANKE JE BLIZO.

ZA DELAVSTVO JE TA KONVENCIJA POMEMBNEJŠA KOT OBEH STARIH STRANK.

Stranka je mlada, toda ima že uspehe.

Chicago, Ill. — Vsa Gompersova mašina ni mogla preprečiti organiziranja strokovno organiziranega delavstva v samostojni politični stranki, ki se je organizirala pod imenom ameriška-delavska stranka. Konvencija stranke prične dne 11. julija v Chicagu in po poročilu tajnika te stranke pride na konvencijo od pet do šest tisoč delegatov iz vseh vetrov Združenih držav. Konvencija bo izdelala platformo in nominirala kandidate.

Platforma je zrelo stranke ki pove, kakšno stališče zavzema stranka napram važnim socialnim vprašanjem, kaj je njen končni cilj, veščalimaj pa tudi odkriva, kakšnih sredstev se stranka poslužuje, da se izvedejo važne socialne reforme in doseže končni cilj. To je prva narodna konvencija stranke, kajti do zdaj so bile obdržane le državne konvencije, okrajne in občinske konference. Naloga, ki čaka delegate, ni lahka, ampak je zelo težka, kajti od platforme je odvisno, če bo stranka potegnala veliko maso ameriških delavcev za sabo, ki si služijo svoj kruh z rokami in umom.

Stranka je mlada, toda ima že velike uspehe za sabo. Ta stranka je pravzaprav vojno dete. Socialne razmere, ki jih je ustvarila vojna, so tisti faktorji, ki so priveli strokovno organizirano delavstvo do spoznanja, da bo poraženo na celi črti, ako se ne organizira politično in s politično akcijo ne okrepi svojih pridobitnih postojank. To vojno dete, kateremu so se posmehovali profesionalni političarji starih strank ob njegovem rojstvu, je že pokazalo, da ima krepko življenje v sebi in če se bo tako razvijalo kot do zdaj, vzraste kmalu v orjaka, pred katerim bodo trepetali profesionalni političarji starih strank.

Kako krepko je življenje tega deteta, naj služijo za primer naslednji fakti:

V East St. Louisu, ki je drugo največje mesto v državi, so zmagali politično organizirani delavci pri občinskih volitvah na celi črti. Delavski kandidati so bili izvoljeni z večino sedem sto glasov.

Zmaga delavske stranke pri občinskih volitvah je bila popolna tudi v Bellevillu, Ill. Delavski kandidati so dobili večino od dve do šest sto glasov.

V Clintonu, Iowa, sta se združili republikanska in demokratična stranka proti delavski stranki. Obe stranki sta bili poraženi in delavska stranka je dobila pri občinskih volitvah tisoč dve sto pet in dvajset glasov večine.

Delavski kandidati so bili izvoljeni pri občinskih volitvah v Sioux Cityju, Waterlooji, Burlingtonu in v drugih mestih države Iowa.

Druga zmaga delavske stranke so sledeče:

V Centerville Stationu so bili izvoljeni vsi kandidati delavske stranke.

V River-tonu, Ill., so prodrli vsi kandidati delavske stranke iz vseh enega.

V Galesburgu, Ill., so bili izvoljeni štiri občinski svetovalci. Nadaljevanje na 2. str. 5. kol.

PROHIBICIJA IN PROTIPROHIBICIJA.

TI BESEDI STA NA JEZIKU DEMOKRATIČNIH POLITIČARJEV.

Delata jim veliko predglavico in ne vedo, kaj početi.

San Francisco, Cal. — Prav lahko se reče, da je konvencija demokratične stranke že pričela, čeprav še ni bila oficijelno odprta. V mestu je že celo krdelo prostovoljcev, ki sestavljajo platformo demokratične stranke. Vsi pa imajo na jeziku besedi prohibicija in protiprohibicija.

Sem so dospeli razni strankini voditelji, ali vsi se strinjajo v tem, da bo vprašanje prohibicije igralo glavno vlogo na konvenciji. Že zdavnaj so pametni ljudje rekli, da ni bila prohibicija zaradi tega uvedena, ker žele političarji, da se ljudje poboljšajo, ampak zaradi tega, ker je politično vprašanje. Da je to resnica, se je pokazalo na konvenciji republikanske stranke in pokazuje se zdaj, preden je konvencija demokratične stranke pričela oficijelno.

Vodilni političarji v demokratični stranki skušajo prikriti, da je prohibicija politično vprašanje in izjavljajo, da se prohibicija ne bo reševala kot politično vprašanje, ampak le kot strankino vprašanje. Take besede pa le potrdijo vsakemu pametnemu človeku, ki si zna pravilno tolmačiti besede profesionalnih političarjev, da prohibicija ni nič drugega kot politično vprašanje.

Če se konvencija izreče za pivo in vino, tedaj je doprineseš dokaz, da so uvedli prohibicijo, da protiprohibicija ni zahteva, ni platformi lahko love glasovne nerazsodnih volilcev. Volilci ne smejo pozabiti, da predstirimi leti nista demokratična in republikanska stranka sprejeli v svojo platformo prohibicijo, ko je pa prišlo do glasovanja v kongresu in v legislaturah, so pa pešpadniki obeh strank glasovali za prohibicijo, med tem ko zdaj vidimo, da se pripadniki obeh strank obotavljajo sprejeti amendment za žensko volilno pravico.

Prohibicijo je ljudstvo dobilo, čeprav niso volilec glasovali za kandidate s tem namenom, da glasujejo za prohibicijo, če bodo izvoljeni.

Prohibicija ni nič drugega kot pokrivalo, ki naj zmoti volilec, da se ne bodo brigali za druga važna socialna vprašanja in da priklene volilec na profesionalne političarje-starih strank. Če bodo volilci pametni, ne bodo glasovali za kandidate starih strank, pa če se izrečejo za prohibicijo ali pa protinji, ker njim se ne more verjeti, da bodo držali besedo. To so pokazali, ker so sprejeli prohibicijo, dasiravno ni bila v programu starih strank. In kdor je kril zaupanje ljudstva, ni vreden, da mu ga ljudstvo poveri drugič, če stopi preden z najlepšo platformo, ker mogoče ob prvi priliki pozabi na svoje obljube in ne bo tega izvršil, kar je ljudstvu obljubil.

Prohibicija je bila uvedena potom tiholazstva, ker se je niso upali sprejeti v svoje platforme. In govorijo dovolj jasno, da ne gre vera profesionalnim političarjem, pa naj obljubijo kar hočejo.

Delavei in kmetje so danes organizirani povsod, kjer se zavdajo, kofike važnosti je zanje priboritev politične moči. In ti delavei bodo glasovali za svoje kandidate, ker se zavdajo, da njih kandidati ne bodo le nastopili proti prohibiciji, ampak bodo zahtevali, da se izvedejo važne socialne reforme v interesu ameriškega ljudstva, ki so zanj še veliko važnejše kot prohibicija, in katerih se profesionalni političarji izogibljejo kot ljudje steklega psa.

VREME.

Chicago in okolica: V soboto nestalno. Južnovzhodni vetrovi. Stanje temperature v zadnjih 24 urah: najvišja 58. Solnce izide ob 5:15, zaide ob 8:29.

AMERIŠKI DIPLOMAT NAPOVEDUJE IZBRUH 'SE- EVROPSKEGA' PLAMENA.

London, 24. jun. — P. B. Noyes, ki je prišel iz Porenja, kjer je bil ameriški komisar, je dejal tukaj v intervjuu, da je pustil službo, ker je ameriška vlada spreminila svojo zunanjo politiko. Nato je rekel: "Ko pridem v Ameriko, povem ljudstvu, da izbruhne strašni plamen po vsej Evropi, ki doseže tudi druge dele sveta, če se ne bodo Združene države bolj pobrigale za izravnanje evropskih problemov."

KRVAVI IZGREDI V ITALIJI IN NEMČIJI.

Trije mrtvi in 50 ranjenih v Milanu in 23 ubitih v dveh nemških mestih.

GENERALNA STAVKA V MILANU.

Pariz, 24. jun. — Iz Rima javljajo, da je bil v boju med socialisti in karabinarji v Milanu ubit lajtnant infanterije. Delavska množica je ustavila obrat polnišne železnice.

Neapel, Italija, 24. jun. — Večraj so delavci v tem mestu priredili velik solidarnostni pohod v prilog stavkujočim cestno-železniškim nameščencem. Naenkrat je padla bomba med delavce in jih sedem ranila.

London, 24. jun. — Reuter poroča iz Milana, da so bile tam tri osebe ubite in okrog 50 je ranjenih, ko so karabinarji napadli demonstrante, ki simpatizirajo s stavkujočimi železničarji. Karabinarji so imeli nalogo razbiti večji delavski shod, a ker se jim to ni posloilo zlepa, so streljali na zborovalce. Delavska eksekutiva je takoj nato pozvala vse delavstvo v generalno stavko.

Bern, Švica, 24. jun. — Iz Nemčije prihajajo vesti o krvavih izgredih v več mestih zaradi draginje. V Ulmu je bilo 17 oseb ubitih, v Ravensburgu pa tri v bojih s volilci in vojaštvom. Mnogo ljudi je ranjenih.

PHILADELFIJA IMA SKORAJ DVA MILJONA PREBIVALCEV.

Washington, D. C. — Zvezni števni biro je zopet izdal izkaz o naraščanju prebivalstva v mestih, ki pokazuje, da ima Philadelphia skoraj dva milijona prebivalcev.

Tablica nam pokazuje naraščaj prebivalstva v drugih mestih in sicer takole:

	Prebivalstvo, 1920	Narastok, 1910-20	Narastok, odst.
Philadelphia, Pa.	1,828,158	274,150	17.7
Milano, N. Y.	1,544	1,988	12.9
Montreal, Can.	5,521	1,387	25.0
Newport, R. I.	30,255	8,194	27.1
Wilkes-Barre, Pa.	24,405	6,479	26.5
Anacosta, Mont.	11,668	1,334	11.5

AUTOMOBIL POVOZIL ŠTIRI OSEBE NA SOCIALISTIČ. NEM SHODU.

New York, N. Y. — Ko je v sredo večer 7000 oseb poslušalo socialističnega govornika na uličnem oglu, se je velik avtomobil zakadil naravnost v poslušalce in povozil štiri osebe; ena oseba je smrtno poškodovana. Med množico je nastalo veliko razburjenje, kajti očito je bilo, da je bil avtomobil namenoma pognan v ljudi. Šofer se izgovarja, da se je hotel ogniti neke ženske in pri tem je zavozil v množico.

ČEHOSLOVAKI DOSEPELI V KANADO IZ SIBIRIJE.

Vancouver, B. C., Kanada. — Angleški parnik je privedel nekaj 7000 Čehoslovakov iz Vladivostoka, ki se vračajo v domovino.

ZEMLJA SE ŠE NI UMIRILA.

Los Angeles, Cal. — Ob štirih zjutraj se je pojavil nov potresni sunek, ki je med ljudstvom napravil precej strahu. Ta sunek so občutili tudi v Inglewoodu. Hlače so se sicer zazibale, toda škode ni bilo.

STO MRTVIH IN RANJENIH V IRSKI VERSKI VOJNI.

Beano klanje med katoličani in protestanti v severni Irski. Vsaka ulica v Londonderryju je bojišče in vsaka hiša je trdnjava. Vojaštvo je ni ustavilo klanja. Stavka železničarjev morda povzroči splošni požar.

Londonderry, Irski, 24. jun. — Vojna med protestanti in katoličani (unionisti na eni in sinfajnovci ter nacionalci na drugi strani) v tem mestu, ki je izbruhnila zadnji petek, se z majhnimi presledki besno nadaljuje z velikimi žrtvami. Samo večeraj je bilo okrog sto mrtvih in ranjenih.

Sinodi ob enajstih so vojaki sipali ploho krogel iz strojne na vogalih Barack-ulice in pet sinfajnovcev je bil ubitih. Noč je potekla v strahnem terorju.

Šestajst ur je divja najbesnejša bitka. Vsaka ulica je bojišče zase in vsako okno in streha je gnezdo strelcev. Ceste so pokrite z mrlji in ranjenimi; bolnišnice so polne. Na ulicah in vrtovih so izkopani strelski jarki in na vogalih stoji barikade iz šakljev s poskom in razne ropotije.

Neprestano streljanje se meša s divjim krikom bojnikov. Bojni krik unionistov je: "Proč s papežem!" Nacionalci in sinfajnovci pa odgovorjajo: "K vragu s krajiem!" To se ponavlja dan in noč s naravnost histeričnim rjevanjem.

Unionisti drže cesto iz Carrigana v Derry in so močno utrjeni v jarkih in zakopih v bližnjih gradcih, dočim sinfajnovci prodirajo proti sredini mesta. Močne žete sinfajnovskih prostovoljcev prihajajo iz južnega dela okraja Derry (v katerem se nahaja Londonderry) in so se okupirale hribe nad mestom, s katerih streljajo na unioniste. Obe stranki sta dobro založeni s strelivom. Z druge strani prihajajo oboje uničevalni sinfajnovci iz Belfasta in vseh krajev Ulsterja (protestantovski del Irke).

Medtem ko se koljejo protestantovski in katoliški Iri med seboj, naraščajo angleške vojaške čete. Večraj proti večeru so dospeli topničarji s šestpalčnimi topovi. V pristanišču se je usidral rušilec, s katerega se je izkrcal polk pehote. Iz Belfasta poročajo, da se tam neprenehoma izkrcavajo vojaške čete, ki so namenjene v Londonderry.

V mestu so se pojavili tatovi in roparji, ki razbijajo okna na prodajalnicah in na tisoče dolarjev vrednosti blaga je že izginilo. Tupatam se prikažejo skupine žensk, ki odnašajo ranjence, toda fanatiki ne poznajo nobene milosti in več žensk je ranjenih pri njihovem delu.

Včeraj je bil izvršen napad na katoliško učilišče sv. Kolumba in katoličan s imenom McKenna je bil ubit. V zvonikih starodavne cerkve so se nastanili strelec in ubili nekaj vojakov, ki so se morali umakniti in zakopati v järke. Vlaki so prenehali voziti v mesto in iz mesta; stoterni begunci z velikimi eulami na plečih so zapustili mesto pes. Ženske in otroci beže v bližnje vasi in mesta.

Sinfajnovci in nacionalci so večeraj ves dan naskakovali plinarje in policijske barake blizu obrežja, kjer so unionisti utrjeni, toda vojaštvo je preprečilo okupacijo. Duhovni so organizirali civilno gardo za zaščito lastnine. Mesto je brez kruha in mleka že od nedelje. Delo v plinarni počiva in mesto bo kmalu v temi ponoči. Hoteli in gostilne so zaprte. V ulicah, kjer divjajo bitke, ni niti ene šipe cele in mnogo hiš je uničilo požar, ki ga nihče ne gasi.

London, 24. jun. — Angleška vlada se pripravila, da zatre civilni konflikt v severni Irski. Včeraj je bila kabineta seja in po njej so konferirali Lloyd George, vojni minister Churchill in general Nadaljevanje na 2. str. 5. kol.)

ITALIJA IN FRANCIJA SE TEPETA ZA DELEŽ NEMŠKE ODSKODNINE.

Millerand je očital Sforzi, da je Italija ugrabila osončje, katerega nima pravice.

NEALO LUČI NA KONFERENCO V BOULOGNU.

Pariz, 24. jun. — V pariških diplomatskih krogih si pripovedujejo, da so se visoki zavezniški diplomati na konferenci v Boulognu krepko prepirali in zaključili niso nič drugega, kot da se zopet snidejo v Bruslu dne 2. julija, kjer se bo najbrž nadaljeval prepir.

Grof Sforza, novi italijanski minister za zunanje stvari, je izjavil vročo diskusijo, ko je zahteval, da Italija dobi dvajset odstotkov nemške vojne odškodnine. Dejal je, da samo italijanske vojaške pokojnine znašajo 30 milijard fr. ki jih Italija nima s čim pokriti. Nato se je vnela sledeča animirana besedna bitka:

Sforza: "Vojna stane Italijo ravno toliko kot Anglijo."

Lloyd George: "Da — kot smo Anglija, ne pa s domaćim vred."

Millerand: "Italija se je upadala z dočelami okraj Jadrana."

Sforza: "Tiste dočele niso vredne nič v primeru z bogato Alancio."

Millerand (jezno): "Alancio Lorena je bila francoska dežela, toda Italija je vnela pokrajino, ki pripadajo Jugoslaviji."

Sforza: "Italia irredenta" je vsa italijanska."

Debata je končala brez uspeha. Millerand je poskušal pridobiti diplomate za trajno kontrolo Ruhrske kotline v Nemčiji, toda zastoj. Poslaniški svet polije še danes noto Nemčiji glede znanijske armade.

SLUŽBA ODPETA ZA VLO-MILOČE.

Washington, D. C. — Zvezni odbor tise vromiškega strokovnjaka, da ga nastavi začasno. Odbor namreč hoče preiskusiti novo blagajno, ki je napravljena iz tajne zmesi in s katero misli opremiti podružnice po deželi.

V delu je šest modelov, in kadar bodo dovršeni, je treba, da jih preiskusi strokovnjak, če so varni pred vlomom. Ker so v takem delu izveščani le vromilec, ki imajo daljšo zločinsko kariero za sabo, ne pveostaja odboru drugega, kot da najame za preiskuje pravega vromileca, ki je mojster v svoji stroki.

OGENJ JE UNIČIL TOVARNO.

Lincoln, Neb. — Ogenj, ki je nastal iz neznanih vzrokov in ki se je kmalu razvil v velik požar, je uničil tovarno Western Glass & Paint kompanije. Škoda znaša nad en četrt milijona dolarjev.

MISSOURI NARABČA, LETINA V NEVARNOSTI.

Sioux City, Iowa. — Reka Missouri je pričela rasti vsled velikega deževja v Dakotama in taljenja snega na Rocky Mountains. Polja v nižinah so poplavljeni.

CENA LESU JE PADLA.

Kansas City, Kan. — Na tukajšnjih lesnih skladiščih je padla cena lesu za deset odstotkov. Vzrokov za padanje cene niso vedli.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v objavo: 1. pr. (Julija 1-20) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevnikom potekla naročnina. Poslovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

ALI SMATRAJO DELODAJALCI DELAVCE ZA SVOJE TLAČANE?

Po ustavi ameriške republike je vsak ameriški državljan svoboden. On ni hlapec nikogar, dokler ne krši obstoječih postav. Če bi delodajalci in podjetniki vpoštevali, kar je zapisanega v ameriški ustavi, bi bilo nepotrežno zastaviti vprašanja: Ali smatrajo delodajalci delavce za svoje tlačane?

Danes res ni uvedena tlaka, kakršna je bila v fevdni dobi, ali kakršna postoji še v državnih organizacijah, ki še nimajo za sabo fevdne dobe. Tudi telesna sužnost je odpravljena, vendar pa postoji neke vrste tlaka, ki je poznana pod imenom mezna sužnost ali tlaka, ki je ravno tako hud bič za moderne delavce, kot je bila srednjeveška tlaka za tlačana. Delavec ni privezan na gospodarja. Odpove mu lahko delo, kadar hoče, pa tudi njegov gospodar ali delodajalec ga lahko spodi, kadar je njegova volja. Vprav v tem, da lahko delodajalec odslovi delavca, da delavec nima pravice do dela, je prenešana moč nekdanjega tlakarskega gospoda na modernega delodajalca, ki se sicer loči v tem, da tlačani ni smel zapustiti brez dovoljenja svojega gospoda fevdne domene, moderni delavec pa lahko zapusti moderni obrat, kadar je njegova volja, nikakor ne spremeni gospodarske odvisnosti modernega delavca napram modernemu delodajalcu.

Moderni delodajalec ne more bičati svojega delavca, ne more ga obsoditi v zapor, ali postavi ga lahko pod kap, kar toliko pomeni, da je obsojen na stradanje in počasi smrt od lakote, če se mu ne posreči dobiti drugega dela.

Dogodek, ki se je odigral v Pittsburgu, Kans., potrdi, da nekateri delodajalci sodijo, da delavec ne sme podvržati nič brez njihovega dovoljenja.

Dne 15. aprila je mr. Shaw, predsednik "Strokovnega sveta" v Pittsburgu, Kans., odredil, da je popoldne praznik. Sedem trgovcev je prepovedalo svojim uslužbencem praznovanje. Odpustili so uslužbence, ki so se pridružili svojim tovaršem, protestujočim proti moderni industrijski tlaki. To ravnanje od strani trgovcev dokazuje, da so si prisvojili oblast in pravico, da ukažejo svojim uslužbencem, kedar smejo praznovati, kedar delati. V koliko se loči taka prisvojena oblast od oblasti srednjeveškega fevdnega graščaka? Graščak je dal tlačana pretepeti ali ga je pa vržl v ječo, če je brez njegovega dovoljenja zapustil fevdno domeno, moderni trgovec ni dal bičati svojih uslužbencev, zapri jih tudi ni ječo, ampak rekel jim je, zdaj pojdite s trebuhom za kruhom po svetu, ker se niste pokorili mojemu ukazu. Obsodil jih na stradanje, ker če delavec ne dela, nič ne zasluži, če nič ne zasluži, nima denarja, da si kupi življenske potrebščine.

Stvar je zdaj seveda izravnana in dotični delodajalci izjavljajo, da je bila le pomota. Sprejeli so uslužbence nazaj v delo, ki so jih odslovili. Krivica pa ni bila poravnana, ker so mogoče delodajalci prišli do prepričanja, da so si prilastili preveč oblasti, ampak ker je delavstvo v Pittsburgu in njegovi okolici dobro strokovno organizirano. Če bi bili odpuščeni uslužbenci osamljeni in bi za njimi ne stalo vse strokovno in politično organizirano delavstvo, bi trgovci ne dali počenega groša, kaj se zgodi z njimi, če so brez dela.

Nauk: Če delavec ni organiziran, ga smatra delodajalec za svojega tlačana, ki se mora celo v zadevah, katere se ne tičejo direktno njegovega službenega razmerja, ravnati po njegovih ukazih. Ako je pa delavec organiziran, tedaj lahko uživa pravice, ki mu jih daje ustava ameriške republike, ker ga organizacija brani pred samopasnostjo privatnih podjetnikov in delodajalcev.

Delavci organizirajte se! — Če so delavci organizirani, dobe povišano mezo, skrajšani delavnik in ni jim treba plaziti ponižno pred podjetniki in njegovimi priganjaci. Organizacija varuje delavce pred avtokratičnimi podjetniki, jezičnimi priganjaci in brezmejnimi izkoriščanjem. Delavska organizacija se bojuje proti izkoriščanju otrok in skrb, da hodijo v nežni mladosti v šolo mesto v tovarne. Delavska organizacija se bojuje za enako mezo za delavke in delavce, ki opravljajo enako delo. Bojuje se za zboljšanje družabnih razmer v interesu delavstva. Delavec, ali ni pametno, da se tudi pridruži delavski strokovni organizaciji, če še nisi organiziran?

DOPISI.

Akron, O. — Zadije čase ne nekateri misli, da tovarne v tem mestu ne morejo pričeti obratovati samo s polovičnim časom. Toda to se je že prikazalo sedaj, ker so železničarji povedali magratom, da ne bodo več delali za tako slabo plačo in radi tega ne morejo železnice dovažati surovin. Ako premogari pomečejo proč krampe in lopate, ne morejo dobiti tovarne premoga, in stroji se ustavijo. In ko železničarji ter premogari vprašajo za boljše košček kruha, pa takoj pomečejo njih voditelje v ječo, nad druge delavce pa pošljejo profesionalne pretepače. Tega sredstva se poslužujejo vsi velepodjetniki v obrambo svojih "predprav". Tega pa ne pomislijo, kako mora delavec izhajati s sedanjim beračkim plašom v tej neznozi draginji vseh življenskih potrebščin, ki še postaja večja.

V tukajšnjih tovarnah nameravajo ustaviti delo v nekaterih oddelkih za nedoločen čas. Posledica tega bo, da bo nekaj delavcev brez dela. — Vseled tega ne svetujem nikomur, da bi sem hodil za delom, dokler se razmere ne zboljšajo. — Ko se bodo pa razmere uredile, bom pa že poročal.

Na društvenem polju ne moremo zaznamovati nikakih posebnih uspehov in napredka. — **Frank Šekelj, naročnik.**

Druga pošiljatev blaga v domovino.

Radi štrajkov železničarjev in tukajšnjih in evropskih železnih smo bili prisiljeni zadržati prvo pošiljatev blaga v domovino. Sitnosti je bilo veliko, ampak radi večje varnosti pred izgubo in tatvino, smo morali vse blago, ki je bilo mogoče, da smo varovali ljudi pred veliko zubo, čepav je skoro ro slehali in tatvino je bilo. Mi smo vedeli, da so ljudje dali v zuboje veliko večjo vrednost v blago, kakor pa je zadrževalina in da ne bo nobene surove, smo raje pošiljatev zadržali do časa, ko smo bili sigurni, da bo prišlo blago sigurno v roke adreirancev.

Večina pošiljatev je že na poti v domovino. Korporacija je poskrbela, da je šel z blagom v domovino br. Zelaznik, ki bo nadzoroval distribucijo blaga. Odpotoval je iz New Yorka zadnjo soboto, 19. junija s parnikom Pannonia, ki plove v Trst.

Pred dobrim tednom smo poslali cirkularje na razne tajnike po slovenskih naselbinah proseč jih, da nas obvestijo, ako bi prevzeli zastopništvo v naselbini za prejemanje zabojev, paketov in naročil za drugo pošiljatev. Prosili smo jih, da nas obvestijo z dopisnico, katero smo priložili cirkularju, ako sprejmejo zastopništvo ali ne. Povdarili smo, da za slučaj, če oni ne morejo sprejeti zastopništva, da nam naj svetujejo kakega zanesljivega rojaka, ki bi bil pri volji prevzeti to poverjenstvo. Do sedaj smo prejeli lepo število ponudb, je pa še veliko naselbin, od katerih nismo ališali. Vse one, v katere smo stavili toliko zaupanja, da smo jim ponudili zastopništvo, prosimo, da nam odgovore, da se bomo vedeli ravnati.

Da ne bi bilo nobene konfuzije po naselbinah, poslali smo v vsako slovensko naselbino samo en cirkular.

Danes še enkrat apelujemo na vse tiste, ki so prejeli cirkularje in frankirane dopisnice, da nam čim prej odgovorijo, kajti v slučaju, da oni ne bi mogli prevzeti zastopništva, bomo skušali dobiti koga drugega.

Z načrti druge pošiljatev smo skoraj gotovi in ko hitro dobimo odgovore od zastopnikov po naselbinah, pošljemo vsa navodila in tudi v listih razglasimo glavne točke načrta, tako da bo vsak vedel kako se mu je ravnati.

Pri drugi pošiljati, katere ogromnost bo odvisna v največji meri od agitacije po naselbinah, spomnimo se tudi slovenske stročadi v domovini. Želeti je, da bi vsa slovenska društva stopila v akcijo in nahrala med članstvom milodare za slovensko stročad. V to svrhu prireditel veseliče, pikniške in čisti preostanek pošljite na glavni urad J. R. Z., ki bo preskrbel, da se bo za to zbrano svoto nakupilo kar najpotrebnejše in

PROSVETA

razdelilo med v resnici potrebne in zapuščene slovenske sirote.

S prvo pošiljati, ki je bila (akorekoč samo eksperiment, je šlo v domovino dovolj flanel in sukna za 1.000 (tisoč) oblek za dečke in deklice, ki nimajo nikogar na tem svetu, da bi jih oblekel in zanje skrbel. Od agitacije pri društvih pa bo odvisno koliko revnih otrok bomo mogli obleči predno pritisne zimski mráz.

Rojaki, posebno ve slovenske matere, ki poznate čut materinskega srca do svojih otrok, agitirajte in zbirajte milodare, da se zbere velik fond za trpeče slovenske sirote v domovini.

Organizacija J. R. Z. bo skrbel, da bo za vsak cent, ki ga pošljete v ta namen poslano v domovino najmanj dvakrat toliko blaga, kot bi se moglo kupiti v prodajalnah na drobno. Podvojili bomo nakupovalno vrednost vsakega slehernega centa, in to pomeni veliko. Zato apeliramo na vas, slovenske matere, ako se vaši možje in fantje ne zganajo pri društvenih sejah, da vi sami vzamete akcijo v svoje roke in vršite to samaritansko delo. Za vaše delo, sitnosti in trud vam bo hvaležen narod in bodoči rodi.

Vse nabrane prispevke za slovenske sirote je poslali na glavni urad Jugoslovanskega Republičanskega Zdrženja, 3639 W. 26th Street, Chicago, Ill., ki vam bo poslalo potrdilo o prejetem denarju.

Inozemstvo.

Francoška letalka dosegla višino 6500 metrov.

Pariz. — Louise Favier, znana francoska avijatičarka, je prekosila vse dosedanje poletje ženak, ko se je dvignila v višino 6500 metrov (21.325 čevljev).

Rusija se ni socialistična.

London. — Reuterjeva depeša iz Moskve pravi, da je Snowdenove, soproge znanega socialističnega voditelja v Angliji, Filipa Snowdena, ki se je pravkar vrnil iz sovjetske Rusije, in katere je baje rekel, da v Rusiji se ni nič socialističnega ter da bo Anglija prej socialistična kot Rusija.

Vladna kriza na Poljskem.

Varšava, Poljska. — Piljudski je poveril Witesu, voditelju ljudske stranke, nalogo za organiziranje nove vlade, ki ima nalediti Skulskijevo, katere je padla 10. junija.

Vila je dobil 3500 konj in 300.000 strelnih nabojev iz Združenih držav.

San Antonio, Tex. — Paul Altendorf, ameriški tajni detektiv v Mehiki, je dognal, da so agentje Ville vtihotapili iz Texasa čez reko Rio Grande 3500 konj in 300.000 strelnih nabojev v zadnjih dveh tednih.

Irski nadškof je prejel grozljivo pismo.

Dublin, Iraka, 24. jun. — Kardinal Logue, nadškof v Armagh in irski primas, je večeraj dejal v nekem govoru, da je prejel grozljivo pismo, ki se glasi, da "njegov konce je prišel."

Italijanski letalci ujeti v Albaniji.

Rim. — "Tribuna" javlja z dne 23. t. m., da je italijanski vojaški eroplan padel med Albance, ki so ujeli oseboje. V Avloni je mir.

D'Annunzio se noče podati novi vladi.

Rim. — De Ambris, d'Annunziojev tajnik, je informiral Giolittija, novega ministrskega predsednika, da je d'Annunzio zavrgel predlog nove vlade za izmeno čet, ker v slučaju krize se ne bi mogel rešiti vladar na koga zanesti.

Angleški delavci v boju za priznanje ruske vlade.

Scarborough, Anglija, 24. jun. — Na večerajnji seji konvencije delavske stranke je bila burna razprava o rezoluciji, ki zahteva priznanje ruske sovjetske vlade. Rezolucije je predložil izvrševalni odbor stranke. Druga rezolucija zahteva revizijo versalske mirovne pogodbe iz razloga, "ker je pogodba kršila vse mirovne točke zavrnikov."

Rusko-poljsko bojišče.

London, 24. jun. — Zanesljiva poročila iz Varšave se glase, da so

zavezniški vojaški večaki zelo alarmirani valed položaja na poljski fronti. Na severu med Dvino in Berezino se razvija nova sovjetska protiofenziva. Rusi imajo baje 50 divizij vojaštva v operacijah. Na južni fronti se Poljaki neprestano umikajo in boljševiki prodirajo proti črti, ki se vleče skozi Ovruc, Radomysl, Kosjatin in Vinico.

Poljska vlada je sklenila mobilizirati vse telesno sposobne moške.

Kopenhagen, 24. jun. — Iz Varšave poročajo o bešnih bojih med Tetranom in Propjetom. Poljake čete so se morale umakniti čez reko Irel in ideča armada je prekosila Bug ter se bliža Bracławu. Bojevanje se vrši na vsej krimski fronti.

KONVENCIJA DELAVSKE STRANKE JE PRED DURM.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Kandidatje starih strank so bili poraženi na celi črti v Harrisburgu, Ill., in izvoljeni so bili vsi kandidatje delavske stranke. Tako se je zgodilo tudi v Eldoradu, Ill. Delavski kandidatje so prejeli dve sto petdeset glasov večine.

V Gillespieju, Ill., so bili kandidatje starih strank pri občinskih volitvah tepeni, da je bila groza. Delavci so prodrli z vsemi svojimi kandidati. V Hersinu, Ill., se kandidatom starih strank ni godilo nič bolje. Običajni so ko mrliči na političnem grobišču, s katerega nikdar več ne vstanejo, ako se bo delavstvo še v bodočnosti zavedalo, da složen nastop delavcev na voliču pomeni poraz za nasprotnike delavstva.

V Collinsvillu je bilo več delavskih kandidatov izvoljenih občinskim svetovalecem. V Altonu, Ill., so delavci izvolili sedem občinskih svetovalecev, v Granite Cityju, Ill., je pa bila zmaga popolna. Tako se je zgodilo tudi v Johnson Cityju, Ill., in Offspringu, Ill. V Benidu, Ill., so prejeli kandidatje delavske stranke 879 glasov, republikanske pa samo 188.

V Viridnu, Ill., je delavska stranka prejela 577 glasov, republikanska pa 188. V Madisonu, Ill., so prejeli kandidatje delavske stranke 334 glasov, republikanske pa 188. V Equalityju je delavska stranka dobila lepo večino.

V Georgetownu, Ill., sta bili obe stari stranki hudo tepeni. Delavska stranka je prejela 1093 glasov, republikanska in demokratična stranka pa 186. V Equalityju je delavska stranka dobila lepo večino.

V zgornjem niso naštetni vsi uspehi delavske stranke, ki je takoj po svojem rojstvu pokazala, da ima življenje v sebi. Ali že zgornji uspehi govorijo, da se je med strokovno organiziranim delavstvom pričela razvijati zavest, da mora delavstvo biti politično organizirano, če hoče imeti tako močan glas v postavodajnih zbornicah, da bo odločeval v njegovem interesu.

ČEZ STO METEVH IN RANJE NIK V IRSKI VERSKI VOJNI.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ral Macready, vrhovni poveljnik armade na Irskem.

Uradni krogi priznavajo, da je položaj zelo resen, toda še je upanje, da se naredi mir. Silna masa vojaštva se pripravlja za akcijo.

Ampak nekaj je, kar dela vladi velike skrbi. Kaj stori organizirano delavstvo? Vse oči so obrnjene na unijo železničarjev, ki drži bliz kontrole. Ako Lloyd George izvrši svojo grožnjo in izpre irske železničarje zaradi bojkota vlakov z municejo in vojaštvom, tedaj morada izbruhn generalna stavka, ki lahko povzroči civilno vojno v zgodovini Irake.

"Daily Mail" poroča, da vlada vsak čas izda poziv za vojaške prostovoljce med rezervisti, ki so služili najmanj eno leto v zadnji vojni. List dostavlja, da mora vlada povečati rezervno armado za 15.000 do 20.000 mož zaradi kritične situacije v Aziji.

Belfast, Iraka, 24. jun. — Po znejša telefonska vest iz Londona derrija se glasi, da se je bojevanje med sinfajnovci in unionisti nekoliko poglobilo valed intervencije angleških čet, ki so pojačane z mnogimi bataljoni zasedle mesto. Kroge iz strojne so danes zjutraj ubile okrog petnajst sinfajnovcev, ki so se skrivali na drevesih okrog Kolumbovega učilišča.

METEORITI.

Kazimir se je saljubil v Emo. Tiste dni, ko je kardinal Gibbons molil za zmago kandidata wall-streetovske stranke, se je odigral v Kazimirjevem parlorju sledeči prizor:

Pater Kazimir (odloži "Chicago Tribune" in tleskne z rokami): Juh, zdaj jih imam!

Pater Plazimir (pride skozi vrata s "pičerjem" v roki): Koga imaš?

Kazimir: Kristana, Zavertnika, Prosveto, Proletarca in vse tiste. Plazimir: Povej hitro, kaj se je zgodilo?

Kazimir: Čitaj tole! Claytorkablira iz Pariza, da je v Petrogradu videl Emo Goldmanova, saj jo poznaš, kraljico anarhistov, duhovnico anarhistične vere, čudovito žensko, blago dušo, krepko postavno z velikim srcem —

Plazimir (se zgrozi): Stoj, stoj, kaj pa govoriš!

Kazimir: — Emo Goldmanovo je videl in govoril je z njo. Ali veš, kaj mu je povedala? Rekla je, da je v Rusiji vse gnilo, gnilo, gnilo je, razumeš! Ali ni to dobro!

Plazimir: Kaj pa nam to koristi, če je v Rusiji vse gnilo?

Kazimir: Bedak! Kako bi nam ne koristilo? To je treba povedati našim Janezom. Daj, hitri napiši članek! Zapiši: V Rusiji je vse gnilo, gnilo... Res! Priča temu je Ema Goldmanova, glavarka anarhistov.

Plazimir: Ali za Boga! Kako se moremo sklicevati na anarhiste! Ne veš li, da anarhisti sovražijo vse vlade, vsako vlado: socialistično, boljševiško, demokratično, klerikalno — vse vlade! Kaj bodo ljudje rekli, če jim rečemo: Verujte, ljudje božji, tako pravi Ema Goldmanova, anarhistinja, ki je bila spodena iz Amerike! To je ravno tako, kakor da bi rekli: Hej, ljudje božji, hudič je rekel, da pi Boga — in ker je hudič rekel, je najhujši res!

Kazimir (jezno): Ti osei neumaj! Ti se bojiš Janezov? Beži, beži! Janezji bodo vse verjeli, in se kako, lepo bodo verjeli, da anarhisti govorijo čisto resnico. Kar poi in zapiši: Vse je gnilo! Proste se sleparji, ker pravi, da ni gnilo, mi pa vemo iz anarhističnih virov, da je gnilo. Piši, piši!

Plazimir: Meni se pa zdi, da je Ema jezna, ker niso boljševiki nacionalizirali žensk, kakor je pričakovala. Veš, Ema veruje v svobodno ljubezen — kot na primer midva — in ko je videla da ruski delavci ne marajo za anarhistične blodnje, ji je zdaj vse gnilo —

Kazimir: To se lahko reče med nama, ampak v javnosti moramo pribiti, da je Ema vzorna ženska.

Plazimir: Veš kaj, Kazimir, midva ne delava pošteno. Na Robinsa, ki je bil v Rusiji kot uradnik ameriškega Rdečega križa, se nečemo nikdar sklicevati. On ni socialist, ni boljševik. Jaz vem in ti veš, da je Robins pisal resnico, Ema pa laže.

Kazimir: Kaj mene briga Robins! Ema je ved kot sto Robinsov — ona je duhovnica anarhistična, ona je — well, živele Ema! Pojdi in napiši Postavi "pičer" z viškom sem na urzo in poi in piši!

Plazimir (postavi vino na mizo in odide pisat članek o Emi in njeni gnilobi).

Stoletne mrliške kosti se oglašajo... Slišimo njih ropot... Vprašam vas, kam spadajo stoletne mrliške kosti?

Lističi, ki bi imeli to poletje poginiti, ostanajo pri življenju do 15. novembra. Priporočali bodo vse kandidate, ki dobro plačajo.

Pater Kazimir navdukuje Janeza za republiko v nebesih, zase pa ustvarja nebesko kraljestvo na zemlji. Živijo pater Kazimir!

Gompers je odnesel raztrgane hlače iz Chicago. V Kanadi so mu zakrpal hlače in zdaj je revež odromal v San Francisco. Ali ne bo nesrečni bedak nikdar nehal dražiti psov?

Takrat, ko smo se bojevali za svobodo, smo mislili, da se razgrne voda in da bomo korakali po suhem... takrat, ko smo se bojevali za svobodo...

Hvalabogu, naša stvar je že, od katere ni treba plačevati davka. To so — zračni gradovi.

Beda, stavke in nemiri na Španskem.

Tudi Španija se nahaja v veliki gospodarski krizi. Njen denar je v tujini vreden sicer še vedno kakor italijanska lira. Vendar se vrše doma neprenehoma stavke za stavko, ki končujejo premnogokrat v pouličnih demonstracijah in nemirih. Kakor povsod so tudi tam črne živile od delavskih mezd. Zlasti nekatero blago je doseglo cene tako visoke, da jih delavski žepi ne zmorejo pri najboljši volji. Zlasti pa še primanjkuje žita in moke, kar mora Španija še od nekdanjih uvažati od zunaj. Ljudstvo dobiva vsa živila na izkaznice in odmerki so zelo majhni. Tako majhni, da ne zadostajo niti za človeka brez apetita. Zlasti so odmerki premajhni za delavstvo, ki ni v stanu, da bi lačno delalo.

Radi tega in še drugih težav, prihajajo od vseh povsod vesti, ki govorijo o stavkah in nemirih.

V Valenciji je prišlo do izgrediv, ker je bil kruh, ki ga je dobilo ljudstvo, tako slab, da ga ni bilo mogoče zaužiti. Prebivalci so uprizarili veliko protestno demonstracijo, udarli so v pekarnice in druge trgovine, te raznesli kar je bilo sploh mogoče.

Zvečer je izdal prefekt manifest, v katerem je naznanjal prihod živila.

Prej pa teh živil ni bilo od nikoder. Slaba je pač ona politika, ki čaka, da je ljudstvo do mozga izstradano preden se mu da kar mu gre.

Med demonstranti in žandarji je prišlo do spopada, vsled česar je bilo nekaj delavcev umorjenih.

V Cartageni je prišlo do demonstracij samo radi tega, ker je podražila oblast kruh. Demonstracije so uprizarile ženske. Tudi tu so udarli demonstrantje v trgovine in v skladišča. Nastopila je kraljeva garda, in ubila, kakor po pragmatiki, nekaj oseb. Mnogo oseb je ranjenih.

V Siviji manjka kruh že tri dni in vse pekarnice so zaprte, ker nimajo kaj peči. Ljudstvo hodi kupovati kruh na kmetih, kilometre daleč ven iz mesta. Seveda mora kruh drago plačati. Komitaja občinarjev se je bodela v Madrid, da protestira pri vladi.

Demonstracije in spopadi med demonstranti in kraljevo gardo so se vršili tudi v drugih španskih mestih, kakor n. pr. v Sargozzi, v Salamanci, Logroniji, Alkanti, Hueski, Malagi, Badajecu in drugod.

Sedaj pa pridemo k stavkam. V Asturiji stavkajo rudniški delavci že več tednov. Stavkujoči so brez sredstev. Podpira jih le (in to je pač naravno) organizirano delavstvo. Delavci zahtevajo pobiljske na plači in druge priboljške. Poleg tega stavkajo še krojači v Radojzji, mornarji v Ferri in drugod. Pričakovati je na Španskem splošne stavke.

Vojna ni prizanesla niti nevalcem.

In kdo ne bi blagoslovil vojne?

SODNIK ZAGOVARJA NASELJEVANJE KITAJSKIH KULJEV.

Chicago, Ill. — Zdaj je že tako dozorela privatno podjetniška propaganda za naseljevanje kitajskih kuljev v Združenih državah, da je sodnik Kavanagh odprto zagovarjal ta projekt v društvu trgovcev, ki tržijo z mešanim blagom, ne da bi mu žvižgali. Za kitajskega kulija sta obleka in perilo postranska reč, kajti njemu zadostujejo poleti patnene hlače do kolen, srčica in širokokrajen slamnik za deset centov brez spodnje obleke. Samoposebi se razume, če prične uvažati kitajske kulije, da bodo najbolj prizadeti poleg delavcev trgovci, ki tržijo z mešanim blagom, ker kuliji nimajo potreb kot moderni delavci. In to priporočilo so trgovci z odobravanjem poslušali, kar dokazuje, da nimajo v njih glavah toliko potrebne soli, da bi zagovarjali svoje interese, kadar stoji pred njimi človek in zagovarja interese velikega privatnega biznisa.

Značilno je tudi, da je sodnik s svojim priporočilom stopil v prav pred te vrste trgovcev, ker pokazuje samo dvojje: Ali nima sodnik najmanjšega pojma o narodni ekonomiji, ali jo prav dobro pozna in si je dovolil to priporočilo, ker se je zavedal, da ima pred sabo ljudi, ki nikdar ne mislijo s svojimi možgani.

STARA ŽENA SE JE ŽRTVOVALA ZA SVOJEGA Soproga.

Council Bluffs, Ia. — Ko je 80-letna A. Lidellova videla, da je krava napadla njenega soproga in ga podrla na tla, je prihitela takoj svojemu soprogu na pomoč. Krava se je nato obrnila proti nji in ji prizadela tako težke poškodbe, da jim podleže.

Pomagajte svojcem!

Sedaj pošiljamo vsak mesec po eno ladjo zabeleži v Jugoslavijo. Naša podružnica v Ljubljani, Kolodvorska ulica, skrbi, da pridejo pošiljke na pravo mesto. Sprejemamo zaboje do 1000 funtov teže, tovarnina gnaša 14c od funta.

Strukel & Horak

European Trading & Export Co.,
88 Ninth Ave., Cor. 16th St.
New York City.

Trgovska pogajanja med sovjetskimi Rusijo in Kanado.

New York, N. Y. — Martens, poslanik sovjetske Rusije, je izjavil v sredo, da so se storjeni vsi preliminarni koraki za otvoritev trgovine med Kanado in Rusijo. Ruska mislija se je pravkar vrnila iz Kanade, kjer se je mudila dva tedna in sklenila pogodbo za pet milijonov dolarjev vrednosti železniškega materiala. Sovjetska vlada bo kupila v Kanadi večjo zalogo zdravil, poljedelskih strojev in raznega orodja.

Spor v Haagu zaradi števila mednarodnih sodnikov.

Haag, Holandija. — Komisija za ustanovitev mednarodnega sodišča lige narodov, se ne more zediniti glede števila sodnikov. Anglija in Amerika sta za devet

sodnikov, opozicija pa za petnajst. Root, ki zastopa Ameriko, je mnenja, da pet velesil naj ima po enega sodnika, manjše države pa naj dobe štiri sodnike.

DOPISNIKOM IN TAJNIKOM S. N. P. J.

Priporočamo vsem dopisnikom in tajnikom, ki hočejo objaviti važna naznanila v obilnatni izdaji, da jih pošljejo ob pravem času. Na pošti vladajo izredne razmere, ker ne morejo dobiti dosti uslužbenecov. Pisma iz bližnjega La Balla romajo včas do dva ali tri dni, preden so dostavljena uredništvu. In Clevelanda potrebuje včas pismo do štiri dni, da je dostavljeno uredništvu. To naj vpoštevajo vsi dopisniki in tajniki SNPJ, kadar hočejo objaviti

KRETANJE PARNIKOV ZA JUGOSLOVANE IN CENA VOZNIH LISTKOV.

1. NEW YORK—TRST:	
"PROVIDENCE" 1. julija.....	\$ 90.35
"ROMA" 10. julija.....	\$ 90.35
"BELVIDERE" 15. julija.....	\$150.00
2. NEW YORK—HAVRE:	
"LA SAVOIE" 3. julija.....	\$ 75.50
"LA LORRAINE" 10. julija.....	\$ 75.50

Za sedaj imamo le še vsaki parnik nekoliko prostora. Ker je mnogo potnikov, zato so pa tudi vsi prostori v naprej razprodani. POTREBNO je tisti, da si zagotovijo prostor na eden ali drugi parnik edine s tem, da nam pošljejo označeno vrsto vnaprej.

S tem si tudi prihranite nepotrebno tikanje v New Yorku.

Za vsa nadaljnja pojasnila glede potovanja in pridobitve Vaših dručin in sorodnikov ali prijateljev in stare domovine sem, pišite na staro tvrdo

EMIL KISS, BANKIR

133 Second Avenue, NEW YORK, N. Y.

Vstanovljena 1898.

Zahvalno pismo iz stare domovine.

Od naših POTNIKOV, kateri so potovali staro domovino po posredovanju bankirja

HENRY C. ZARO.

Cenjeni gospod Zaro!

Sedaj, ko smo srečno prišli domov, smatramo si za našo dolžnost, da vam pišemo iz svobodne Jugoslavije. Potovali smo lepo, hitro in dobro; povsod smo bili lepo sprejeti in pričačevani; naši kovčki so se vozili z nami, ravno tako, kakor ste vi to preiskrbeli in nam obljubili; denar smo v Ljubljani po Vašem čeku v redu sprejeli in sicer ne da bi bilo treba plačati kakšne posebne pristojbine in ne da bi imeli kakke posebne neprilike, ko nam je bil denar izplačan po Prvi Hrvatski Štedionici, na katero so se Vaši čeki glasili. Dobili smo prave naše jugoslovanske kolekovane krone, kakor ste nam Vi pred odhodom povedali; nadalje vam moramo tudi naznaniti, da so naši sorodniki, katerim smo po Vašem posredovanju pošiljali denar, slednjega v popolnem redu in pravočasno sprejeli.

Zato se mi vam in upravitelju Vašega Jugoslovanskega bančnega oddelka Aleksandru Petroviću najpriščneje zahvaljujemo glede Vašega dobrega, brzega in poštenega odpremanja nas v stari kraj. O Vašem poštenem in vestnem delovanju smo tako tukaj, kakor tudi še ko smo bili v Ameriki, mnogo slišali in sedaj smo se popolnoma uverili, da je temu v resnici tako.

Vse pogodbe in pooblastila, katera nam je Vaš upravitelj Aleksander Petrović, ki je starokrajski odvetnik, napravil, so tukajšnja sodišča sprejela, tako da je vse v redu in da naši sorodniki niso imeli glede tega nobene neprilike. Z eno besedo, vse je bilo natančno tako, kakor ste Vi nam pisali, še predno smo se podali na pot.

Ker smo po Vašem posredovanju tako udobno potovali in tako hitro prišli do našega končnega cilja in sicer to vse le radi Vašega vestnega posredovanja, Vas vsem našim rojakom najtopleje priporočamo in jim svetujemo, da potujejo le s posredovanjem, kakor tudi pakete in da le potom Vaše posredovalnice izdelujejo pogodbe, prošnje, pooblastila, prenose, testamente in vse drugo, ako žele, da bodo imeli vse v najboljšem redu, oziroma tako, kakor je bilo nam postreženo.

Tako toraj naši Jugoslovanski rojaki govorijo in pišejo o bankirju Zaru in radi tega ne iščite drugod, temveč kadar sklenete, da boste potovali v stari kraj, potem pišite Vašemu Jugoslovanskemu državno-pooblaščenemu bančnemu zavodu

S srčnim pozdravom

Jože Zagar.	Josip Domović.	Stefan Ivoković.
Antonija Buligoj.	Lovrenc Studen.	Franjo Gelč.
Stefan Stojanov.	Josip Sepekov.	Nik. Zivolič.
Jurij Marković.	Jurij Kraniković.	Jos. Rajkov.
Peter Habanek.	Josip Prindelič.	Franc Surina.
Fran Dobovič.	Stefan Gutman.	Milan Zakič.
Nikolaj Škarčević.	Marija Tomašević.	Tom. Zavišin.
Mich. Percevič.	Marija Prakovič.	Janek Gedeč.
Luka Graničič.	Josip Snegal.	Stefan Krajč.
Ivan Vučko.	Stefan Kocanja.	Josip Posavec.
Josip Galč.	Miha Saraničič.	

HENRY C. ZARO

39 Cooper Square, Third Ave. cor. 6th Str.

NEW YORK CITY

Tel. Orchard 7007.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota.

Ustanovljena 9. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2857-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izkup. 17. Janja 1909 v dr. št. 11111111.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODESK.

Prudensih Vincenc Cahar, podpredsednik Anton Hrust, Ben 140, Canonsburg, Pa.

adami gl. tajnik Mark Turk, tajnik knjižničnega oddelka Paul Berger, adami gl. blaginjski Frank S. Tvekar, upravitelj glavnih Filip Godec.

POŠTNI ODESK.

John Underwood, predsednik, 408 Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenhar, Ben 370, Rochester, Ohio, Jos. Radlich, Ben 432, Southon, Pa., Frank Search, 6800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODESK.

GERENJE ODESKJE: Paul Berger, predsednik, 2857-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VERODNO ODESKJE: Rudolf Pistorich, Ben 438, Bridgeville, Pa.

Anten Radlich, Ben 72, Wick Haven, Pa.

ZAPADNO ODESKJE: Anton Suler, Ben 104, Green, Kan., in Jugoslavci.

Lee Kubar, Ben 248, Gilbert, Minn., in coverupod.

Nadzorni odbor.

Matt Petrović, predsednik, 18817 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio, Jahan Ambrošič, 418 Plasco St., Eveleth, Minn., Jos. Kahan, 1007 E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincenc Cahar, John Underwood in Matt Petrović.

Združitveni odbor.

FREDERNER: Frank Alch, 5184 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

John Trédl, Ben 101, Lawrence, Pa.

John Ovan, 248 Eaglewood, Detroit, Mich.

Jon. Shuh, 1101 E. 63. St., Cleveland, Ohio.

Mary Udovik, 1844 So. Rasche Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6802 St. Clair Haven, Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jole Faveratich.

POZORI: — Korespondenca s gl. uredništvi, ki dolajo v glavnem uredni, na vrši tabele.

VSA PRIMA, ki se nanašajo na pošto gl. predsednika in na vse: Predsedništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODOBRE SE NASLOVE: Bolniški tajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DEKARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote, pošljite na naslov: Tajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI pošljite na naslov: Blaginjski tajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vas prišleke glede potovanja v gl. izvrševalnem odboru so naj pošljite M. Petroviću, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prišleki na gl. poselni odbor so naj pošljite na naslov: John Underwood, 408 Hay Street, Springfield, Ill.

Vas prišleke proti uredništvu glavnih so naj pošljite na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašajoči, splošno, narodni in v splošno, kar je v zvezi s glavnim jednoto, naj se pošlje na naslov: "Prosveta", 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POZOR ROJAKI!

Sedaj se izplačuje denar v stari kraj redno v novih jugoslovanskih bankovcih.

Naša banka je bila ona prva, ki je dosegla izplačilo svojih denarnih pošiljatev.

Denarne cene so se zadnji dni nekoliko zvišale, toda so le začasne nastitve, zato se lahko ne more oglašati. Vsi naši denarni pošiljatev so odplačani po najnižji ceni, ki je bila na dan, katerega k nam dospo.

Naše banke nakamiole (Drafts) so slati na ope raješe v stari kraj, ki stanujejo blizu velikih mest, najhitreje in po najnižji ceni, kar lahko izplačujemo po polno in brez odlašanja.

Naš pravni oddelki izdeluje vas v notarski posli spajadba dela, preiskuje na naše potnike potne liste in pravno tako spise za dobavo dručin in sorodnikov in domovine v Ameriko.

Besnam odhajajočih parnikov in ceno voznih listkov najdete vedno v našem posebnem oglasu.

V vsakem osiru dobite brezplačno natančna pojasnila, ako pridete ali pa pišete v materinščini na

EMIL KISS, BANKIR,

133 Second Ave., cor 8th St., New York, N. Y.

Pod državnim nadzorstvom. Vstanovljeno 1898.

Sprejema hranilne vloge in plačuje 4% obresti.

Najceneje in najhitreje

pošiljanje denarja v stari kraj, se obavlja potom čeka (draft).

VSE KAR JE POTREBNO JE TO:

Mi vam pošljemo ček in vi ga sami pošljete naslovljenemu, in on pa kadar ta ček dobi, gre enostavno do najbližnje hranilnice, banke in tam dobi denar za ček.

Čeke izdajamo na vse večje banke v Jugoslaviji. Pošljamo denar tudi potom in brzojavno. Naša cena je vedno najnižja.

Pošljamo denar tudi v domovino za uloge v hranilnice zla vse za vse hranilnice v Jugoslaviji, ter dobimo za vas uložno knjižnico v kratkem času.

Prodajamo parobrodne listke za vse proge. Našim potnikom poskrbimo vse potne listine brezplačno. Vam poskrbimo sorodnike in starega kraja v Ameriko, ter opravljamo vse notarske posle kot: uradne spise, pooblastila, pogodbe, i. t. d.

Pridite osobno, ali pa nam pišete na pojasnila.

NEMETH STATE BANK

JOHN MEMETH, president.

10 E. 22nd St. New York, N. Y.

ROJAKI! Narodite se na knjige

Knjižovna Matica S. N. P. J. Matice izda pet knjig, kakor hitro se selbini, pošljite narodno tajniku oglasni dvatisni naročnikov. Na Matico: Frank Alch, 5184 South ročnina s pristopnino vred za Crawford Ave., Chicago, Ill.

VABILO NA VESELICO

kakor pridi

SLOVENSKA MAXHOM GODBA

v Slov. Delavskem Domu, na Moxham, (Johnstown), Pa., dne 5. julija 1920.

Pričetek veselice točno ob 2 uri popoldne.

Vstopnina za moške je 50c. Zenske so proste vstopnine.

Ker se na ta dan obhaja osem letnica obstanka naše godbe, se vied tega najuljudnejše vabi vse rojake in rojakinje kakor tudi vse Jugoslovane iz Johnstowna in vseh bližnjih mest in okolice, da nas mnogostevlino obiščejo na ta dan pri zabavi. Godba bode zaigrala več veselih komadov, valček, polke in druge poskočnice, da se bode lahko vse zabavalo, staro in mlado. Za suha grla in prazne želodce bode vstantrsko akrcbel veselilni odbor.

Torej na veselo svidenje pri zabavi dne 5. julija, 1920, vam kličejo vsi člani Slov. Maxhom godbe! Frank Fiket, Johnstown, Pa.

Premislite dobro, komu boste izročili denar za pošiljatev v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in zlorabe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakotni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavi v denarnem prometu nepričakovane zapreke starim izkušenim in premošnim tvrdkam; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljatev se zadnji čas po novi zvezi in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,

32 Cortlandt St., New York, N. Y.

Kaj se lahko učimo od Eskimov.

Vsako, kdor je že kaj čul od Eskimov ali čital, bo gotovo rekel, kako se bomo mi učili od tega ljudstva, ki nima nobene prave vlade, nobenega vojaštva niti policije, nobenega planega zakona ali postav. Toda ravno radi tega, ker nima nobenih takih institucij, se lahko veliko veliko učimo.

Ljudstvo živi v miru in prijateljstvu, ne pozna takorekoč nobenih pravih zločincev in se je razvilo do visoke stopnje civilizacije brez vsake tuje pomoči ali poduka. V marsikaterih ozirih nas, "visoko civilizirano ljudstvo", nadkriljujejo in mi bi bili lahko ponosni, ako bi bili v marsikateri civilizirani.

Marsikateri "visoko civilizirani" bo glasno protestiral proti temu, da bi nas podučevalo ljudstvo, ki je bilo več tisoč let brez vsake zveze z "belimi ljudmi", živelo popolnoma samo zase v večnem ledu in snegu Grenlandije in v Seyerne Kanade. — Toda pogledimo, kaj pišejo raziskovalci teh krajev.

Vsako, kdor je že obiskal te kraje in proučeval ljudstvo, Eskime, piše, da je to ljudstvo duševno najbolj razvito izmed vseh drugih človeških plemen na zemlji. Kajti v večnem boju za obstanek so se Eskimi duševno in fizično razvili do izredno visoke stopnje. V tem večnem boju si niso samo izbrili um, ampak imeli so priliko postati pravi modrijani (filozofi).

Pri delu, ki ne zahteva nobene napetosti možgan, ima človek vedno priliko premisljevati o čem. In Eskimi imajo dovolj časa za premisljevanje. Velikokrat sedi Eskimo cel dan na kosu leda in prikaže, kdaj da se vjame riba na trnek; ali ga pa vjame snežni vihar in čakati mora večnih dni, da se vjame riba na trnek.

Pri delu, ki ne zahteva nobene napetosti možgan, ima človek vedno priliko premisljevati o čem. In Eskimi imajo dovolj časa za premisljevanje. Velikokrat sedi Eskimo cel dan na kosu leda in prikaže, kdaj da se vjame riba na trnek; ali ga pa vjame snežni vihar in čakati mora večnih dni, da se vjame riba na trnek.

POTOP.

Zgodovinski roman

Spisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

"Moj Bog, moj Bog!", ponavlja Kmitic.

"Lopov!" zakriči Zagloba.

"Čudno se mi zdi samo to, da jo je knez vojvoda oddal Bogoslav!" reče Skretuski.

"Jaz nisem politik," odvrne na to Harlamp.

"ter ponavljam samo to, kar so govorili častniki, zlasti Ganehof, ki je znal za vse knezove tajnosti. Vrh tega sem čul na lastna ušesa, kako je neko zaklical pri njem: 'Kmitic se ne poziv po našem mlademu knezu!' Ganehof pa je dejal, da tiči v tej njeni odpravi več politike nego ljubezni. Knez Bogoslav — pravi on — nobeni ne priznase, in ako se mu Bilevičeva jame protiviti, razume se, da on v Taurigih ničesar ne opravi, ker prebiva ondi gospa vojvodinja s hčerko, na katero se mora knez Bogoslav osirati, ker namerava baje prositi za roko mlade kneginjice. . . . Teško se mu bo premagovati, toda v Taurigih bo k temu primoran."

"Iz tega je razvidno, da ne grozi dekletu nobena nevarnost," omeni Zagloba. "Radi tega smeš biti povsem miren, gospod."

"Torej čemu jo je odpeljal?" zakriči Kmitic.

"Dobro, da to vprašaš mene," odvrne Zagloba. "ker jaz marsikaj namislil, nad čemur bi si kdo zaman lomil glavo. Ne ugovarjam, da bi mu ona ne ugajala, toda odpeljal jo je radi tega, da je odvrnil vse številne in močne Bileviče od neprijaznega postopanja proti Radzivilom."

"To je lahko mogoče" reče Harlamp. "Gotovala resnica je, da se mora v Taurigih zelo zatajevati ter da ne more prestopiti mej dostojnosti."

"Kje je on sedaj?"

"Knez vojvoda v Tikotinu je bil tega mnenja, da mora biti pri švedskem kralju v Elblagu, kamor je bil namenjen iti po pomoč. Gotovo pa je, da ga sedaj ni v Taurigih, ker ga tam niso našli poslanci."

"Ako hoče ubogati vojaka," dostavi Harlamp, in se obrne k Kmiticu, "pa ti povem, kar mislim: ako se je gospodični Bilevičev prijetilo kaj v Taurigih, ali ako je knez znal pridobiti njeno srce, pa nimaš po kaj hoditi tje. Ako pa je ona ostala pri kneginji ter odide obenem s njo v Kurlandijo, pa bo tam varnejša nego povsod drugje in varnejša kraja ne najdeš za njo v vsej ljudovladi."

"Ako ste takšen junak, kakor pripovedujete o vas", poseže vmes Skretuski, "pa bi vam svetoval, da vzamete najprej Bogoslava in kadar je on v vaših rokah, pa jde vse kakor po maslu."

"Kje je on sedaj?" ponovi Kmitic in se obrne k Harlampu.

"Povedal sem ti že", odvrne nosač. "Mislim

iskala zavetja pred snežnim viharjem, in ves ta čas sta razpravljala o verskih vprašanjih in o etiki. In ravno ta raziskovalec pripoveduje nadalje, da je izpolnil izgovorenja tega Eskima, da so Eskimi že pred več leti uporabljali teorije v praksi, o katerih smo pri nas šele pričeli razpravljati."

Eskimi polagajo največjo pozornost na vzgojo otrok in ravno v tem bi se lahko marsikateri mater "civiliziranih" narodov podučila. Eskimovski starši so vzgojevali in zaedno tudi tovariši pri igrah svojih otrok. Se mladim dečkom dajo stariši miniature orodja, katerega sami rabijo, da se z njim igrajo in tudi učijo, kako se ga mora rabiti vspešno. Mlade deklice posnemajo matere in izdelujejo male oblekice za svoje punčke iz leša, pripravljajo hrano, učijo se živati in kuhati. V vsem tem so stariši njih tovariši in jih podučujejo. Na ta način se otroci že v zgodnji mladosti privadijo na svoj poznejši poklic. Pri Eskimih ne poznajo otroci igrar, kot jih nekateri otroci "visoko civiliziranih narodov", ampak igrače, ki se rabijo v iste svrhe kot poznejše orodje ali druga priprava, s katero si oskrbujejo hrano in druge življenske potrebe.

Otroci so vedno dobro došli v vsakateri dom Eskima. Sirote niso tako veliki reveži, kot so pri nas "civiliziranih" narodov. Ako umrejo stariši, se drugi Eskimi takorekoč stepejo med seboj kot bo vzel otroke za svoje in za nje skrbel. Ne bodo jih porivali sem in tja in rekli, "jaz ne morem, imam še svojih dovolj", ali podobno. In vsak Eskimo si šteje v veliko čast, ako ima kako sirote pod svojo streho in za njo skrbi. In ne samo za čast, ampak Eskimi imajo neko nepisano postavo, da je sveta dolžnost slehernega Eskima, skrbeti za one nesrečne otroke, ki so izgubili stariše.

(Nadaljevanje.)

Angleški telegrafisti smagali.

London. — Operatorji brezžičnega bržjave na trgovskih parnikih so končali stavko, ki je trajala sedem dni. Parobrodne družbe so se požale, ko so videli, da ne morejo dobiti stavkokazov.

Toda za nas je najvažnejše to, ker glasom te trgovske pogodbe dobi Avstrija prosto južno Trst. Iz tega lahko sklepamo, da Italija nima nikakih posebnih plov glede na aneksijo Reke in da

si da je v Elblagu in gotovo odnese ob enem s Karolom Gustavom proti Carneckemu. Najbolje bo, ako odnese z nami k gospodu Carneckemu, kajti na ta način tretja najprej z Bogoslavom skupaj, omeni Volodijevski.

"Hvala vam za dober svet!" zakliče Kmitic ter jame urilo posiljavati od vseh. Oni pa ga tudi niso pridrževali, ker so vedeli, da ne more razjarjen človek piti niti se razgovarjati.

"Jaz te pospremim do škofijske palače", reče Volodijevski, "ker si tako razburjen, da lahko padeš kje na ulici."

"Tudi jaz!" se oglasi Jan Skretuski.

"V takem slučaju pojdimo vsi", dostavi Zagloba.

Pripašejo si sablje, ogrejejo se s toplimi kožuh in ter odidejo na ulico, na kateri je bilo še več ljudi nego prej. Vsak hip so srečavali oddelke oboženegega plemstva, vojakov, strežajev, Armejev, židov, Valahov ter ruskih kmetov iz požganih predmestij ob času dveh napadov Hmelničkega.

Trgovci so stali pred svojimi skladišči, v oknih je bilo vse polno radovednežev. Vsi so govorili, da so že dospeli Tatarji in da odidejo takoj predstaviti se kralju. Vsako je hotel videti to četo, kajti to je bilo nekaj posebnega, gledati Tatarje, ki so korakali mirno skozi mestne ulice. Doslej jih je Lvov videl samo za obzidjem ter zrl na nje kakor na sovražnike, a sedaj pa so oni dospeli kot zavezniki proti Švedom. Radi tega so tudi naši vitezi komaj mogli prodreti skozi tolpo. Krič: "Gredo, gredo!" se je razlegal iz jedne ulice v drugo, in takrat so se tolpe zagnile v jedno splošno množico, skozi katero ni bilo moči prodreti.

"Ha!" zakliče Zagloba, "postojmo nekoliko. Gospod Mihael, to me spominja na nedavne čase, ko smo zrlj naravnost v oči tem krotilem bikov. Jaz sem bil že celo v plenu pri njih. Pravijo, da mi je do pičice podoben prihodnji kan."

"Gredo! gredo!" se začuje znova klic.

"Gospod je izprobrnil area teh pasjih bratov", nadaljuje Zagloba, "mesto da pustošijo našo zemljo, so nam prišli na pomoč. . . . Ni mar to očitno čudež? Ako bi mi bil za vsakega pagana, katerega sem poslal s to roko v peklo, odpuščen eden greh, pa bi me smeli že prštevat svetnikom v nebesih."

"Ali se še spominjate gospod kako je bilo takrat, ko smo potovali iznad Valadinke v Zbaraž?"

"Kajpada se spominjam. Tačas si ti padel v jama, jaz pa sem drvil za njimi skozi goščavo na cesto. Ko smo se vrnili po tebe, se vitezi niso mogli dovolj načuditi, kajti pri vsakem grmu je ležal po eden pagan."

Volodijevski se je spominjal, da je bilo takrat uprav narobe, toda takoj ni odgovoril, ker je hrup postal še večji ter se je povsod začeli klicanje:

"Gredo! gredo! . . ."

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

AVSTRO-ITALJANSKI UGOVOR IN JUGOSLAVIJA.

Dr. Renner se je vrnil na Dunaj z polno listnico pozitivnih vsehov svojega potovanja v Italijo. Italija, kateri njej sami priznajo hrane, bo poslala v Avstrijo 20.000 ton žita. Italija je dovolila avstrijskim trgovcem dolgoletno amortizacijo predvojnih dolgov, da ne bi preveč izgubili na diferencialni valute. Nadalje je Italija dala avstrijskim eksporterjem in importerjem iste pravice, kot jih uživajo italijanski trgovci. In konečno, kar je najvažnejše: Italija je dovolila Avstriji posebno interesno sfero v Trstu. In še več: Italija se je zavezala, da bo dobavljala sama dober premož za železniški promet z Avstrijo.

Interesantne so za nas vse te velike koncesije, katere je dala Italija oni državi, ki je bila naša vedna nasprotnica. Še bolj interesantno pa postaja, ako premislimo, da Avstrija ne more dati Italiji nikakih rekonpenzacij in da ono, kar bo dala, mora dati, da izvede saintgermansko mirovno pogodbo, katero so ji diktirali zavezniki.

Da Italija nima pri tem nobenih dobrih namenov, to vemo. Da nas na Dunaju ne ljubijo, o tem nimamo sumnje. Vseledga moramo biti na straži. Trgovski sporazum, ki se je sklenil med Dunajem in Rimom, znači za nas velik oskoko. Prvi, ker imajo industrijski izdelki v Avstriji odprt nov trg, ki nudi Avstriji boljše pogoje, kot jih pa moramo mi, ker imamo prenizko valuto. Drugi, ta pogodba bo vzdignila avstrijsko valuto in da jugoslovanskim trgovcem ne bo mogoče kupovati industrijskih izdelkov, ker jih bo Italija pokupila.

Toda za nas je najvažnejše to, ker glasom te trgovske pogodbe dobi Avstrija prosto južno Trst. Iz tega lahko sklepamo, da Italija nima nikakih posebnih plov glede na aneksijo Reke in da

si da je v Elblagu in gotovo odnese ob enem s Karolom Gustavom proti Carneckemu. Najbolje bo, ako odnese z nami k gospodu Carneckemu, kajti na ta način tretja najprej z Bogoslavom skupaj, omeni Volodijevski.

"Hvala vam za dober svet!" zakliče Kmitic ter jame urilo posiljavati od vseh. Oni pa ga tudi niso pridrževali, ker so vedeli, da ne more razjarjen človek piti niti se razgovarjati.

"Jaz te pospremim do škofijske palače", reče Volodijevski, "ker si tako razburjen, da lahko padeš kje na ulici."

"Tudi jaz!" se oglasi Jan Skretuski.

"V takem slučaju pojdimo vsi", dostavi Zagloba.

Pripašejo si sablje, ogrejejo se s toplimi kožuh in ter odidejo na ulico, na kateri je bilo še več ljudi nego prej. Vsak hip so srečavali oddelke oboženegega plemstva, vojakov, strežajev, Armejev, židov, Valahov ter ruskih kmetov iz požganih predmestij ob času dveh napadov Hmelničkega.

Trgovci so stali pred svojimi skladišči, v oknih je bilo vse polno radovednežev. Vsi so govorili, da so že dospeli Tatarji in da odidejo takoj predstaviti se kralju. Vsako je hotel videti to četo, kajti to je bilo nekaj posebnega, gledati Tatarje, ki so korakali mirno skozi mestne ulice. Doslej jih je Lvov videl samo za obzidjem ter zrl na nje kakor na sovražnike, a sedaj pa so oni dospeli kot zavezniki proti Švedom. Radi tega so tudi naši vitezi komaj mogli prodreti skozi tolpo. Krič: "Gredo, gredo!" se je razlegal iz jedne ulice v drugo, in takrat so se tolpe zagnile v jedno splošno množico, skozi katero ni bilo moči prodreti.

"Ha!" zakliče Zagloba, "postojmo nekoliko. Gospod Mihael, to me spominja na nedavne čase, ko smo zrlj naravnost v oči tem krotilem bikov. Jaz sem bil že celo v plenu pri njih. Pravijo, da mi je do pičice podoben prihodnji kan."

"Gredo! gredo!" se začuje znova klic.

"Gospod je izprobrnil area teh pasjih bratov", nadaljuje Zagloba, "mesto da pustošijo našo zemljo, so nam prišli na pomoč. . . . Ni mar to očitno čudež? Ako bi mi bil za vsakega pagana, katerega sem poslal s to roko v peklo, odpuščen eden greh, pa bi me smeli že prštevat svetnikom v nebesih."

"Ali se še spominjate gospod kako je bilo takrat, ko smo potovali iznad Valadinke v Zbaraž?"

"Kajpada se spominjam. Tačas si ti padel v jama, jaz pa sem drvil za njimi skozi goščavo na cesto. Ko smo se vrnili po tebe, se vitezi niso mogli dovolj načuditi, kajti pri vsakem grmu je ležal po eden pagan."

Volodijevski se je spominjal, da je bilo takrat uprav narobe, toda takoj ni odgovoril, ker je hrup postal še večji ter se je povsod začeli klicanje:

"Gredo! gredo! . . ."

je vsled tega toliko časa delovala, da je pridobila Avstrijo in da se bo vsa prekmorska trgovina Avstrije vršila preko Trsta.

Vsled tega je sveta dolžnost Jugoslavije, da stopi v tesnejšo zvezo s Čehoslovakijo glede izvoza in uvoza in da na ta način dobi Jugoslavija nekaj protuteže z ozirom na Avstrijsko-Italijanski dogovor.

Nevemo še, kako so nadaljnji tajni dogovori, katere sta imela Renner in Nitli. Toda svesti smo pa lahko tega, da se zamore paralizirati nevedne namene Avstrije in Italije, ako se le naša agrarna produkcija dovede na pravo pot. Kajti Italija sama nima dovolj živil za svoje potrebe in Avstrija tudi ne in naravnim potom, da bode oboje te dve deželi primorani kupovati pri nas, kar nam bo dalo nekako materialno premoč.

Dr. Renner je imel namen, da se oglasi tudi v Beogradu na potu proti domu in da se bo pogajal tudi z našo vlado. Toda kakor se razvidi, da je pod pritiskom Italije opustil nameravani naert. Koristno bi bilo, za obede sosednji državi, da bi malo pomislili na Dunaju, da je nam lažje kriti naše potrebe v industrijskih izdelkih izven Avstrije, kot pa njim dobiti hrano iz Italije. Za nas je dogovor opomin, da naj bomo na straži. Za Avstrijo zvezane z Italijo pomeni pa najbrže še kaj več. — "Jugoslovanski Ekonomista."

SODBA V VINIŠKEM POCESU.

Mnogo prahu vzbujajoča viniška afera, katere niti so bile razpletene na široko, je bila končana po dva dni trajajoči kazenski razpravi pred ljubljanskim deželnim sodiščem. Iz neznatne demonstracije zaradi občinskega pečata — viniškim kmetom je pečat simbol samostojne občinske uprave — se je razvila afera, katero so skombinirali v — senzacionalen političen proces. Po dolgoletnih govorih državnega pravdnika in obeh zagovornikov, po dve uri trajajočem posvetovalju je predsednik senata Fran Vederjnjak razglasil obtožbeni belokranjskim kmetom naslednjo sodbu: Ivan Kobe je kriv hudodelstva javnega nasilja in pregreška hujškanja proti obstoječi oblasti ter se obsodi na dva meseca težke ječe. — "Kobe je grozil trgovcu Šterku in je vlekel župana iz hiše, da mu pokaže kje je pečat, dalje je govoril proti vladi, ki je bila tedaj v Brejčevih rokah."

2. Peter Žugeli je kriv hudodelstva javnega nasilja ter se obsodi na tri tedne težke ječe.

3. Florijan Malešič, posestnikov sin je kriv žaljenja prestolonaslednika ter se obsodi na eno leto strogega zapora. Mer demonstracije je delal razne vzklike proti Aleksandru in je hotel na pošti sneti Aleksandrovo sliko.

4. Peter Baljkovec, kolar in posetnik na Vinici, je kriv pregreška žaljenja vladajočega kralja ter se obsodi na tri leta strogega zapora.

Baljkovec je prepeval, kot se mu očita, med demonstracijo žaljive Radičeve pesmi proti kralju Petru. Mer preiskavo in med razpravo je vztrajal, da je republikanskega mišljenja. Baljkovec je bil sedem tednov v preiskavi pri sodišču v Novem mestu.

5. Ostalih osem obtožencev med njimi tudi župnika Koeniga je sodišče oprostilo.

Sodbo so kmetje mirno sprejeli. Razprava je bila ob pol treh popoldne končana.

Kitajska ratificirala mir v Avstrijo.

Peking. — Kitajska vlada je odobrila mirovno pogodbo z republiko Avstrijo.

ŠIFKARTA iz TRSTA v NEW YORK stane samo \$30.00.

Najmanjša svota, kar računajo agenti za karto iz Trsta do New Yorka je \$88.00. Če hočete dobiti svojo rodbino ali prijatelje iz starega kraja v Ameriko, obrnite se za pojasnilo in potrebne listine na

MATIJA SKENDER, javni notar za Ameriko in stari kraj.

5227 Butler St., Pittsburgh, Pa.

Prihranil Vam bo denar. — On je za narod, narod je za njega.

Ne čakajte!

Prostor na vseh boljših parnikih je več tednov naprej razprodan, zato ne čakajte do zadnjega tedna, ako ste namenjeni potovati v stari kraj. V Vašo korist je, da se odločite za ta ali oni navedeni parnik in si prostor na njem rezervirate. Mialite v naprej.

NEW YORK — DUBROVNIK — TRST.

13. julija — Belvedere, 27. julija — President Wilson.

NEW YORK — HAVRE ALI CHERBOURG.

23. junija — La France, 26. junija — La Fayette,

26. junija — Caronia, 3. julija — La Savoie,

3. julija — Mauretania, 10. julija — La Lorraine,

13. julija — La Touraine, 14. julija — La France,

17. julija — Imperator, 19. julija — Rochambeau,

31. julija — Aquitania.

Navedeni vozni red je podvržen slučajnim spremembam. Pišite po cenik za posamezne parnike in razrede.

Potni listi: — Potnikom preskrbimo potne liste in drugo, kar rabijo za potovanje.

Is starega kraja

je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na

LEO. ZAKRAJSEK

70 — 9th Avenue

NEW YORK, N. Y.

Splošno bnilje

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje soročnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Splošno bnilje je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih